

Posuzování míry nezbytné podpory uživatelů

Doporučený postup MPSV č. 1/2010
revize

Datum 2013

Verze 1

Status Revize materiálu

Klient Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Zakázka Národní centrum podpory transformace sociálních služeb

Aktivita 2.03 Organizační zajištění a koordinace činnosti expertních pracovních skupin

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, Na Poříčnickém právu 1,128 00 Praha 2
www.mpsv.cz/cs/7058

1. revize Doporučeného postupu pro posuzování míry nezbytné podpory č. 1 /2010.

Na revizi a aktualizaci tohoto nástroje pro vyhodnocování míry nezbytné podpory pracovali členové pracovní skupiny Vyhodnocování potřebné podpory: Pavel Duba, Lada Furmaníková, Martin Holub, Romana Kulichová, Kristýna Mlejnková, Radek Rosenberger, Radek Schindler a členové pracovních skupin pro zohlednění specifík lidí s tělesným, zrakovým postižením a s duševním onemocněním: Jana Hrdá, Jana Podhajská, Michal Prager, Petr Vojtíšek.

Srozumitelnost a využití této revidované verze nástroje bylo ověřeno v praxi v šesti ústavních zařízeních, mezi kterými bylo zastoupeno pobytové zařízení pro lidi se zrakovým postižením, s tělesným postižením, pro lidi s mentálním postižením a také pro lidi s psychiatrickým onemocněním. Děkujeme vedení, klientům a pracovníkům těchto zařízení: Centrum sociálních služeb pro osoby se zrakovým postižením v Brně-Chrlicích, Domov pro osoby se zdravotním postižením Kytlice, Domov Na Stříbrném vrchu Rokytnice v Orlických horách, Ústav sociální péče pro tělesně postižené v Hořicích v Podkrkonoší, DZR Česká Kamenice a Sluneční dvůr Jestřebí.

Činnost Národního centra podpory transformace sociálních služeb zajistila firma 3P Consulting s.r.o.

Praha 2013

Obsah

1	Úvodní kapitola zejména pro management sociální služby	4
2	Popis nástroje posuzování míry nezbytné podpory uživatelů	6
3	Práce s nástrojem posuzování míry nezbytné podpory uživatelů	7
3.1	<i>Formulář A – Dotazník zjišťování míry nezbytné podpory uživatele .....</i>	<i>7</i>
3.2	<i>Formulář B – Vyhodnocení míry nezbytné podpory uživatele .....</i>	<i>10</i>
4	Závěr	12
5	Přílohy – jednotlivé formuláře.....	13

1 Úvodní kapitola zejména pro management sociální služby

V rámci procesu transformace sociální služby probíhá celá řada dílčích kroků. Některé z nich se týkají strategického plánování změny organizace, jiné ekonomických rozvah, další třeba stavebních otázek. **Mezi nejdůležitější však patří právě ty, které celý proces přibližují k lidem, kterých se transformace nejvíce týká – k samotným uživatelům.**

Na následujících stránkách se budete moci seznámit se způsobem použití a vyhodnocení nástroje pro individuální zjišťování míry nezbytné podpory uživatelů. Je určen pouze pro dospělé osoby od 18 let věku výše (neobsahuje oblasti, které se týkají běžné školní docházky a specifických zájmů a potřeb dětí a dospívajících).

Tento nástroj byl vytvořen za účelem pomoci Vám **přehledně zhodnotit míru nezbytné podpory u jednotlivých uživatelů služby (tedy především čas nezbytné asistence uživatelům)**, a tím Vám umožnit získání jednoho ze zásadních analytických vstupů pro další plánování deinstitucionalizace Vaší služby.

Možná máte zkušenost s tím, že obvyklá hodnocení schopností a dovedností uživatelů Vašich služeb vyjádřená na základě běžných posuzovacích metod (stanovení míry závislosti pro určení příspěvku na péči, inteligenční kvocient, zdravotní diagnózy apod.) neodpovídají tomu, jak uživatele znáte Vy. Tento nástroj Vám pomůže popsat, jakou podporu uživatel potřebuje v každodenních situacích v prostředí mimo ústavní instituci. Vycházíme z toho, že je potřeba vzít v úvahu pohled uživatele na jeho vlastní život a pak také pracovníků v přímé péči, jako jeho nejbližších pomáhajících.

Konkrétní přínosy:

- Je zde zohledněna zkušenost z reálného života uživatele, včetně jeho vlastního pohledu.
- Posuzování provádějí lidé, kteří uživatele dobře znají, nikoliv externí odborníci nebo komise.
- Získaná data jsou vzájemně snadno porovnatelná bez ohledu na to, jaké metody individuálního plánování používáte.
- Získáte ucelený obrázek o schopnostech a dovednostech uživatele spojených s fungováním v každodenním životě.
- Získáte ucelený obrázek o míře nezbytné podpory v jednotlivých oblastech každodenního života, včetně grafického znázornění.
- Získané informace můžete využít k tvorbě nového konceptu služeb.

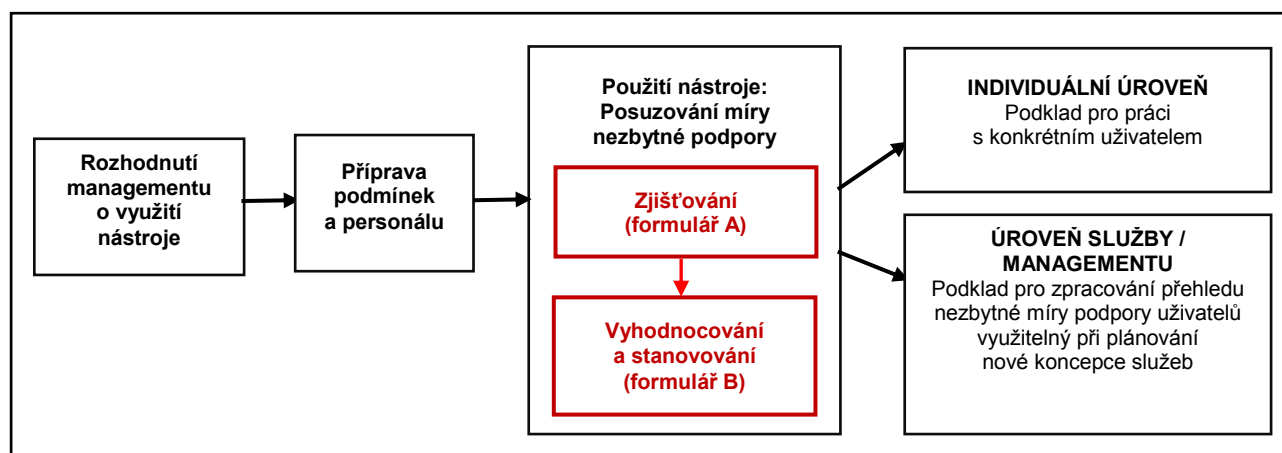
Proč něco takového potřebujete? Uživatelé jsou nejdůležitějším článkem každé služby, její transformaci je tedy nezbytné plánovat především s ohledem na jejich potřeby a míru nezbytné podpory, kterou jim služba musí i nadále zajistit.

Z toho vyplývá první důležitá podmínka: Pro získání pokud možno co nejobektivnějšího (nebo možná co nejméně zkresleného) pohledu na to, jakou konkrétní míru podpory uživatelé Vaší služby potřebují, bude nutná spolupráce nejen s uživateli samotnými, ale také velmi dobrá spolupráce ve Vašich týmech.

Kromě toho budete na práci s nástrojem ještě potřebovat dostatek času a posléze chuť s nasbíranými daty dál pracovat. Nic by nebylo marnější, než čas zbytečně strávený sbíráním neúplných údajů, které by následně zůstaly jen založené v šanonu.

Získaná data mají svůj konkrétní účel při plánování transformace sociální služby. **Neslouží jako náhrada individuálního plánování.** Nedozvíte se z nich vše o životě uživatele. Jsou zaměřena na to, abyste poznali především časovou náročnost podpory a péče u jednotlivých uživatelů a podle toho jste dále mohli přizpůsobit podobu nové služby (počet pracovníků, vybavení, dobu a čas asistence, výběr lokality aj.). Pokud však s nástrojem budete pracovat poctivě, pak Vám pravděpodobně poskytne mnohé zajímavé informace pro sestavování plánu přechodu uživatelů do nové služby nebo pro Vaše stávající individuální plánování.

Názorně Vám práci s nástrojem i možnosti jeho využití můžeme ukázat na následujícím schématu:

Sami vidíte, že rozhodnete-li se nástroj využít, pak Vám ve výsledku může velmi dobře sloužit pro další úkoly jak v plánování změny na straně managementu, tak i na straně další práce a přípravy uživatelů.

Tak co? Snad jsme Vás ještě neodradili. Pojďme se podívat, co musíte na začátku ve Vámi poskytované službě zajistit, aby Vaše práce s nástrojem nebyla marná:

- Srozumitelně informovat všechny uživatele, pracovníky a týmy v zařízení o účelu a podmínkách využití tohoto nástroje.
- Vytvořit dostatečný prostor a čas pro zaškolení managementu, týmů a jednotlivých pracovníků v práci s nástrojem.
- Vytvořit dostatečný prostor a čas na zajištění organizačních záležitostí kolem vyplňování dotazníků (zvážení vizuálního přizpůsobení nástroje pro potřeby konkrétních uživatelů, vytvoření systému schůzek na individuální i týmové úrovni, stanovení kompetencí jednotlivých pracovníků, určení jasného harmonogramu práce s nástrojem a s jeho výstupy apod.).
- Vytvořit dostatečný prostor a čas na zpracování výstupů na individuální úrovni, ale také na úrovni komplexní analýzy potřebné pro zpracování transformačního plánu.

Máte v tom jasno? Je to pro Vás výzva? Pojďme si tedy říci něco o samotném nástroji...

2 Popis nástroje posuzování míry nezbytné podpory uživatelů

Jako nástroj posuzování míry nezbytné podpory uživatelů byl vytvořen systém dvou na sebe navazujících formulářů:

- A – Dotazník zjišťování míry nezbytné podpory uživatele
- Sebehodnotící dotazník uživatele, který podrobně zjišťuje míru nezbytné podpory v různých oblastech života, běžných mimo ústavní instituci. Dotazník vyplňuje uživatel sám nebo s podporou klíčového pracovníka nebo v případech, kdy nelze jinak, v zastoupení týmem.
- B – Vyhodnocení míry nezbytné podpory uživatele
- Ve vyhodnocovacím dotazníku vycházíte z informací obsažených v dotazníku A. Tým pracovníků z nich vyhodnotí, jakou míru nezbytné podpory uživatel potřebuje. Informace z této části využije management k plánování dalších kroků procesu změny ve službě. Pracovníci v přímé péči je využijí např. pro zpřesnění osobního profilu uživatele a naplánování přechodu do nové služby.

V následujících kapitolách metodiky najdete podrobnější návod k postupnému vyplnění jednotlivých částí formulářů, způsob celkového vyhodnocení míry nezbytné podpory a několik tipů k provázání tohoto nástroje s dalšími kroky transformace Vaší služby.

Práce s formuláři staví na multidisciplinárním přístupu a týmové práci – v průběhu posuzování a vyhodnocování je nezbytné porovnávat a docházet ke shodě názorů uživatele, jeho klíčového pracovníka, někdy i zástupce rodiny (nebo jiného blízkého člověka) a ostatních členů pracovního týmu, kteří mají blízko ke konkrétnímu uživateli (všechny tyto osoby je vhodné k vyplňování pozvat nebo s nimi výsledky konzultovat).

Vycházíme z předpokladu, že zjišťování a vyhodnocení provádí jednotliví aktéři co nejobjektivněji. Jakékoliv zjišťování míry nezbytné podpory uživatele s sebou ale nese i určité riziko chybovosti. I při zapojení mnoha lidí pracujících s uživatelem a při sebelepší snaze být objektivní, nelze zajistit, aby byly výsledky stoprocentně správné. Vyhodnocení míry nezbytné podpory uživatele je tak především **kvalifikovaným odhadem** lidí, kteří mají k uživateli blízko. Uvědomujeme si, že kvalifikovaný odhad může být někdy obtížné stanovit (např. v situacích, které jste s uživatelem nikdy nezkoušeli), přesto se o to s ohledem na nejlepší zájem uživatele pokuste.

Kromě toho lze u dlouhodobého procesu, kterým transformace sociální služby je, předpokládat, že se bude realita u jednotlivých uživatelů měnit i s postupujícím časem (s tréninkem dovedností pro samostatnější život se budou schopnosti zvyšovat, vlivem stárnutí nebo zhoršování zdravotního stavu naopak snižovat). S tím projekt počítá, a proto i posouzení nezbytné míry podpory hraje svou roli především v počátečních fázích projektu, kdy má přímou souvislost se stanovením dalších strategických kroků organizace (zejména sestavením transformačního plánu atd.).

Aktuální situaci uživatele bude posléze mnohem lépe mapovat proces individuálního plánování, který by již nyní měl být součástí každé sociální služby a jehož význam se bude s postupem procesu transformace sociální služby ještě zvyšovat (jeho součástí bude muset být nezbytně plánovaná příprava přechodu uživatele do nového typu služby – učení se novým dovednostem, zvykání si na změnu apod.). Oblast individuálního plánování zaměřeného na přechod do jiného typu služby/domova ale tato metodika již neřeší. Přesto i v této oblasti může být nástroj zjišťování míry nezbytné podpory velmi užitečný vzhledem k informacím, které v průběhu vyplňování o uživateli získáte.

3 Práce s nástrojem posuzování míry nezbytné podpory uživatelů

3.1 Formulář A – Dotazník zjišťování míry nezbytné podpory uživatele

- Tento formulář je koncipován jako sebehodnotící, což znamená, že by si jej v ideálním případě mohl vyplnit sám uživatel.
- Návodné formulace (popisy potřebné podpory) v dotazníku jsou záměrně uvedeny v 1. osobě (umím, potřebuji, jsem schopen apod.), a to právě pro lepší pochopení uživatelem.
- Zároveň je zřejmé, že s vyplňováním dotazníku bude muset u některých uživatelů někdo pomáhat, a to nejlépe ten, kdo uživatele dobře zná, kdo k němu má nejbližší (klíčový pracovník, člen rodiny apod.).
- U uživatelů s potížemi v komunikaci nebo u uživatelů s vysokou mírou podpory bude nezbytné dotazník vyplňovat za uživatele, nejlépe pak v týmu. I v takovém případě je nutné dodržet co nejvíce „pohled na věc očima uživatele“ – k tomu mohou být klíčového pracovníkovi nebo týmu dobrou pomůckou opět formulace odpovědí uváděné v 1. osobě.
- Dotazník je možné jakkoliv technicky upravit a přizpůsobit pro specifické potřeby některých uživatelů – např. větší písmo a kontrast pro lidi se zrakovým postižením atd. Jakékoliv úpravy ale nesmí mít vliv na obsah jednotlivých formulací.

Dotazník se skládá ze dvou hlavních částí. Z části administrativní (úvodní strana), v níž se zaznamenávají pouze nezbytné údaje o uživateli a případných osobách, které s vyplňováním uživateli pomáhaly, a dále z části, v níž je pomocí návodných formulací (popisů potřebné podpory) vytvořen prostor pro zjišťování míry nezbytné podpory uživatele.

Dotazník je postaven na deseti oblastech (kapitolách) lidského života:

1. Komunikace
2. Péče o sebe
3. Péče o domácnost
4. Zdraví
5. Bydliště a prostředí
6. Bezpečí a rizika
7. Vztahy
8. Osobní uplatnění a spokojený život
9. Finance a úřady
10. Pravidla a povinnosti

Každá oblast obsahuje krátký popis toho, co je možné si pod ní představit. Dále téměř každá oblast obsahuje podkapitoly, které danou oblast dále rozvádějí a zpřesňují.

Oblasti a jejich podkapitoly jsou pak doplněny o návodné formulace, v nichž by se měl uživatel najít, a z nichž by si měl vybrat takovou míru nezbytné podpory, která je pro něj nejběžnější.

Zaškrtněte vždy takovou formulaci, která uživatele nejlépe popisuje a vystihuje, a to při představě jeho fungování v běžném prostředí mimo instituci sociální služby.

Zaškrtněte vždy jen jedno pole u každé oblasti či podkapitoly. Číselný interval uvedený u každého pole bude využit až později při práci s formulářem B.

Tam, kde máte pocit, že se dvě formulace překrývají a že byste mohli zaškrtnout obě, zaškrtněte vždy tu, která znamená vyšší míru podpory (vždy je totiž v praxi jednodušší ubrat podporu a pomoc, než se vyrovnávat s důsledky přecenění uživatelových schopností).

U každé sady formulací máte navíc ještě prostor pro slovní upřesnění či doplnění zaškrtnuté formulace. Určitě ho využijte, bude pro Vás užitečný při následném týmovém vyhodnocování míry nezbytné podpory uživatele.

UPŘESNĚNÍ A PŘÍKLADY K JEDNOTLIVÝM KAPITOLÁM FORMULÁŘE A:

Kapitola 1 – Komunikace

Tato kapitola se soustředí na schopnost uživatele komunikovat v každodenních situacích a dále na jeho schopnost běžné komunikaci porozumět. Ptáme se po potřebě uživatele používat komunikační či kompenzační pomůcky při komunikaci v prostředí, které je pro něj běžné, a s osobami, které jsou pro něj a jeho život důležité.

Zaměřte se také na potřebu přítomnosti jiné osoby při sdělování, přijímání nebo porozumění informacím. Pokuste se odpovědět na otázku, zda uživatel dokáže vyjádřit potřebu asistence nebo zda je schopen komunikovat např. v obchodě.

Kapitola 2 – Péče o sebe

Péče o sebe zahrnuje mnoho dílčích úkonů. V této kapitole se však nezaměřujeme pouze na jejich fyzické zvládnutí, ale i na schopnost rozpoznání potřeby jejich provedení. Při zjišťování zohledňujeme rozdílnost úkonů péče o sebe ve dne či v noci, ptáme se po schopnosti připravit jídlo či jej mechanicky zpracovat nebo upravit.

V oblasti výběru jídla respektujeme vlastní volbu uživatele bez ohledu na své vlastní preference. Pamatujte, že i přístup k osobní hygieně je velice individuální, zohledňujeme proto např. příslušnost k etnické nebo náboženské komunitě. Ve výběru oblečení vnímáme uživatelův životní styl a nenecháme se ovlivnit vlastním vkusem nebo stylem, kterému dáváme přednost my.

Kapitola 3 – Péče o domácnost

V této kapitole zjišťujete, zda a jak samostatně uživatel zvládá péči o svůj pokoj nebo o domácnost, ve které žije, a o své osobní věci. Zaměřte se zde na obvyklé úkony, které sami znáte ze svých domácností, a laťku hodnocení kvality jejich provedení nastavte přiměřeně. Patří sem např. úklid, praní, žehlení, používání běžných spotřebičů, ovládání vybavení domácnosti, drobné opravy (jako třeba výměna žárovky) atd.

Stejně tak přemýšlejte o tom, zda a jak zvládá uživatel pečovat o své osobní věci (oblečení, nábytek, elektrospotřebiče, pomůcky atd.). Zda s nimi dokáže zacházet šetrně, bezpečně, udržovat je v pořádku.

Kapitola 4 – Zdraví

V této kapitole zjišťujete, jak velkou pomoc nebo podporu potřebuje uživatel při zajištění oblastí svého zdraví. Jsou zde dvě otázky. První se týká zajištění lékařské péče a toho, jakou pomoc uživatel potřebuje při objednávání lékařských návštěv, popř. při samotném doprovodu k lékaři (včetně asistence v ordinaci).

Druhá otázka se věnuje především samostatnosti při každodenní péči o zdraví a vlastní životosprávu. Zde nás zajímá, zda uživatel dokáže rozeznat vlastní zdravotní obtíže (zvýšenou teplotu, projevy konkrétních nemocí), ví, jak se při nich zachovat (dodržování léčebného režimu, změření teploty, přivolání pomoci, oznámení asistentovi atd.), umí samostatně užívat léky a dodržovat, popř. nést odpovědnost za vlastní životosprávu (přiměřený spánek, relaxace, pohyb, vyvážené stravování, ne/užívání škodlivých látek atd.).

Kapitola 5 – Bydliště a prostředí

V této části zjišťujete schopnosti a dovednosti člověka spojené s orientací a pohybem v domácím prostředí

(tj. v bytě nebo domě) a v okolí (tj. ve městě nebo jeho části). Zaměřujete se buď na orientaci, tedy zda uživatel ví, kde se co v bytě, domě nebo v jeho okolí nachází, nebo co kde hledat, anebo na pohyblivost, tedy jak se dokáže ve svém bytě, domě nebo okolí přemísťovat. Znamená to, že zjišťujete, zda ví, kde je v bytě koupelna, ale také, zda se do ní může samostatně dostat a využít ji. Nebo zda ví, kudy dojít do obchodu s potravinami a nazpět, ale také zda se tam může vzhledem k trase a případným bariérám (např. schody nebo chodníky) dostat.

V této části se rovněž budete věnovat zjišťování toho, zda uživatel potřebuje podporu při zacházení s těmi domácími spotřebiči, které běžně používá ve své domácnosti (například zda potřebuje podporu při obsluze rychlovarné konvice). Nezvažujete tedy, zda umí používat veškeré domácí spotřebiče, ale zaměřujete se právě jen na ty, které jsou v jeho domácnosti a které on sám potřebuje používat.

Kapitola 6 – Bezpečí a rizika

Tato část se týká toho, zda se uživatel umí chovat bezpečně a zda zvládá situace, ve kterých by mohl být ohrožen on sám, někdo jiný nebo jeho majetek a věci. Je zaměřena na zjišťování toho, jak se chová v situacích, které mohou být rizikové doma (například jak se zachovat, když vypadne elektrický proud nebo když u dveří zvoní neznámý člověk) nebo venku (např. když ho oslovují cizí lidé na ulici nebo když ztratí ve vlaku peněženku).

Další část je věnována tomu, jak uživatel zvládá stavy osobní nepohody a případné projevy rizikového chování. Zvažujete, jak si umí poradit, když se necítí dobře, je rozčilený nebo naštvaný, a zda umí zacházet se svými projevy, které by jeho samotného nebo někoho druhého mohly nějak poškodit (např. agrese vůči druhým, vytrhávání vlasů, kousání se do rukou nebo zneužívání léků či jiných návykových látek).

Kapitola 7 – Vztahy

Tato oblast je zaměřena na osobní vztahy, jak jsou vlastní každému člověku. V dotazníku se ptáme na síť mezilidských a v širším významu sociálních vztahů, jak je vnímá a definuje sám uživatel. Zajímá nás nejen okruh nejbližších přátel a rodiny nebo partnerů, ale i další lidé v sociálním světě uživatele, jako jsou vrstevníci, další uživatelé služeb, známí z okolí bydliště nebo ze zaměstnání.

Zajímá nás míra podpory, kterou uživatel potřebuje při kontaktu s rodinou, při navazování a udržování vztahů s ostatními lidmi. Nejde nám o samoučelný vpád do soukromí uživatele, zajímá nás, nakolik svobodně, samostatně a bezpečně může o svých vztazích rozhodovat a realizovat je (např. dokáže udržovat komunikaci se svými blízkými, dokáže zhodnotit férovost vztahu, dokáže si společně dohodnout čas a místo, kdy se spolu uvidí, míra nezbytné asistence při schůzkách, návštěvách atd.).

Kapitola 8 – Osobní uplatnění a spokojený život

Tato oblast se věnuje naplňování osobního času nebo zaměstnání, tedy tomu, co dělá život každého člověka spokojeným. Jde o to, zaměřit se na aktivity či postoje, ve kterých člověk nachází uplatnění a uspokojení. Sledujeme dvě rozdílné oblasti. Oblast volného času, koníčků, zájmů a oblast zaměstnání, vzdělávání nebo pracovních aktivit. V odpovědích se zaměřujte na zjištění nezbytné míry podpory při realizaci těchto oblastí lidského života (podpora při vymýšlení, organizování nebo samotné realizaci koníčků – např. uživatel hraje fotbal, ale potřebuje někoho, kdo mu připomene čas dohodnutých zápasů, případně ho doprovodí na stadion).

V oblasti zaměstnání či vzdělávání pak sledujte osobní rozhodnutí a jeho realizaci. Tedy pracovat, či nepracovat, studovat, či nestudovat – na základě vlastního rozhodnutí a vůle. (Např. uživatel potřebuje v době po psychické atace podporu někoho, kdo mu pomůže v návratu do školy, bude komunikovat se školou atd.; uživatel chodí samostatně do zaměstnání, rutinní úkony zvládá, při nových pokynech a výrobních postupech potřebuje po nějaký čas podporu asistenta.)

Kapitola 9 – Finance a úřady

Oblast nazvaná finance se týká širokého tématu peněz a cen. Hospodařením s celkovými financemi rozumíme především správu domácího rozpočtu, tj. správu příjmů a výdajů, schopnost určit priority výdajů a schopnost cílevědomě spořit. Dále sem patří zvládnutí jednoduchých bezhotovostních transakcí, ovládnutí nástrojů k tomu určených (např. běžný účet), porozumění základním pojmům, jako je dluh nebo úrok.

Dále se zaměřte na hospodaření s menším obnosem peněz v hotovosti v hodnotě cca do 500 Kč. Samostatné nakládání s hotovostí zahrnuje rozpoznání hodnoty bankovek a mincí, jejich uchovávání či střídání, rámcové povědomí o cenách zboží a plánování nákupů.

Specifických dovedností při využívání platební karty se týká další část. Spadá sem dovednost kartu bezpečně uchovávat, zapamatovat si PIN, používat ji při platbách či pro výběr hotovosti z bankomatu apod.

Zvláštní pozornost věnujte nakládání s hotovostí při nákupech. Např. uživatel bezpečně pozná hodnotu bankovek a mincí, orientuje se v cenách zboží denní spotřeby přímo v obchodech, dokáže zaplatit požadovanou částku a případně se ujistit, že mu bylo vráceno správně.

Poslední část je věnována vyřizování běžných úředních záležitostí. Tedy vyhledání kontaktních údajů příslušného úřadu, zformulování žádosti o informace, zatelefonování či osobní návštěva úřadu, dovednost napsat jednoduchý úřední dopis, vyplnit formulář apod.

Kapitola 10 – Pravidla a povinnosti

První část je zaměřena na rozhodování uživatele v běžných situacích. Slovo „běžných“ zde není užit ve smyslu „každodenních“ či „jednoduchých“, ale spíše označuje taková rozhodování, která činí většina lidí. Zjišťujete míru nezbytné podpory při rozhodování. Pod rozhodováním o důležitých věcech si představte takové otázky, jako kde a s kým budu žít, kterým činností se budu věnovat, čemu (případně komu) se naopak chci vyhnout, jaké mám životní plány a cíle. Vedle toho ale existuje každodenní rozhodování ve věcech méně zásadních – výběr jídla, způsob trávení volného večera, volba oblečení, volba oblíbeného filmu či hudby apod. Tyto dvě úrovně rozhodování rozlišuje 2. řádek tabulky.

Ve druhé části se zaměřte na základní pravidla a povinnosti, které souvisí s životem ve společnosti. Vedle základních norem společenského chování (pozdravy, mluva, oblékání, zdvořilost apod.) sem lze zahrnout i širší kontext postojů a jednání jedince, tedy např. nekonfliktní zvládnutí běžných společenských situací, respekt k osobě a majetku druhého člověka, plnění slibů, šetrnost vůči životnímu prostředí apod.).

3.2 Formulář B – Vyhodnocení míry nezbytné podpory uživatele

- Tento formulář slouží jako vyhodnocovací, v jeho závěru je samotné stanovení míry nezbytné podpory konkrétního uživatele.
- Formulář je připraven pro tým osob, které konkrétního uživatele dobře znají.
- Týmová práce s formulářem je zde nezbytná – tým má možnost zpřesnit původní odpovědi z dotazníku A, následně pak vzájemnou dohodou stanovit míru nezbytné podpory konkrétního uživatele v jednotlivých oblastech.

Formulář se skládá ze tří hlavních částí. Tou první je část administrativní – obsahující opět pouze nezbytné údaje ve stejné podobě jako ve formuláři A.

Druhá, nejrozsáhlejší část formuláře je připravena pro grafické zaznamenání dohodnuté míry nezbytné podpory uživatele v jednotlivých oblastech života. Tato část je ryze pracovní. V praxi to znamená, že slouží k záznamu výstupů z diskuse členů týmu, výsledek se může v průběhu diskuse měnit. Přehledné osy slouží k pohodlné orientaci a přehledu o míře podpory v jednotlivých oblastech.

Třetí část charakterizuje **Kruh podpory**, do kterého se opět graficky přenášejí záznamy jednotlivých škál, a na základě výsledku se stanovuje jedna ze tří kategorií míry nezbytné podpory. Záznam v kruhu vypovídá o

celkové míře podpory, o tom, nakolik je osobnost člověka prostoupena vlivem potřebné asistence. **Toto grafické znázornění může velmi dobře sloužit především při další práci s uživatelem** – přehledně ukazuje, ve které oblasti potřebuje uživatel nejvíce pomáhat, ve které se může (např. prostřednictvím individuálního plánování) dále zlepšovat apod.

Závěrečná tabulka s jednotlivými kategoriemi míry nezbytné podpory uživatele (nízká, středně vysoká, vysoká) slouží především pro management služby, kterému za celou službu poskytuje rámcový obrázek o tom, jak budoucím podporu v transformované službě naplánovat, jak ji rozložit do jednotlivých domácností. Může to mít důležitý vliv na personální obsazení, dobu a délku asistence, výběr lokalit, počet uživatelů v domácnosti a řadu dalších strategických rozhodnutí.

Jak postupovat?

- K vyhodnocování se setkává tým osob, které v současnosti poskytují uživateli jakoukoliv pomoc nebo podporu. Je-li to vhodné a možné, může být u vyhodnocování i samotný uživatel.
- Schůzku týmu by měl v ideálním případě koordinovat klíčový pracovník uživatele.
- Při jedné schůzce může být vyhodnocována míra nezbytné podpory u více uživatelů najednou. Počítejte však s tím, že to není jednoduchá práce, a bude-li odvedena kvalitně, zabere týmu několik hodin práce.
- Tým má za úkol:
  - seznámit se s vyplněným dotazníkem uživatele (formulář A);
  - u každé odpovědi stanovit kvalifikovaným odhadem číselný výsledek. S tím Vám mohou pomoci stanovené intervaly uvedené za zvolenými odpověďmi v dotazníku A;
  - určit opět kvalifikovaným odhadem jeden číselný výsledek za celou oblast. Toto číslo odráží míru nezbytné podpory uživatele v situacích v běžném mimoústavním prostředí.
- Kvalifikovaný odhad vzniká při týmové diskusi, do které může být zapojen i uživatel. Zohledňuje se frekvence podpory, rizikovitost, zkušenosti uživatele, popř. srovnávání s dalšími posuzovanými uživateli.
- U některých oblastí v dotazníku pravděpodobně nenajdete jednoznačné odpovědi, na základě kterých byste se mohli rozhodnout pro konkrétní číslo. V takovém případě porovnávejte danou oblast a údaje zde zaznamenané s tím, co to znamená pro konkrétní sociální službu. Zda se to může nějak promítnout do času stráveného nutnou asistencí atd.
- Ve škále se zaznamenávají pouze celá čísla.
- Rozmezí škály míry nezbytné podpory je v každé oblasti vždy od 0 do 10 (0 = žádná podpora, 10 = maximální míra podpory):
  - nízká míra podpory (bodová škála 0–2) znamená takové dovednosti a schopnosti, díky kterým potřebuje uživatel žádnou nebo jen minimum osobní asistence, případně tuto asistenci potřebuje např. jen domluvou, připomenutím apod.;
  - středně vysoká míra podpory (bodová škála 3–6) je typická pro uživatele, který již vyžaduje poměrně velké zapojení druhého člověka do péče o svou osobu, vyřizování osobních věcí apod.;
  - vysoká míra podpory (bodová škála 7–10) je typická pro uživatele, který ve většině nebo ve všech úkonech péče o svou osobu potřebuje pomoc druhé osoby.
- Možnost slovního upřesnění pod každou škálou není nutné vyplnit vždy. Slouží především pro upřesnění tam, kde si tým nebude jistý, popř. když týmem navrhované vyhodnocené bodování bude zásadně odlišné od textu vyhodnocovacího dotazníku (např. uživatel se sám „nadhodnotí“, ale pracovníci služby se shodnou, že skutečná míra nezbytné podpory je u uživatele vyšší). V takovém případě zde bude zcela na místě, když bude uveden výčet všech možných důvodů, které vedly k tak velké změně oproti formuláři posuzování.

- Po vyhodnocení všech deseti oblastí je nutné přenést jednotlivé hodnoty ze škál do Kruhu podpory. Doporučujeme použít barevný fix nebo tužku – bude to pro Vás přehlednější. Jednotlivé zanesené body poté vzájemně spojte.
- Vzniklý útvar graficky vyznačuje úroveň míry nezbytné podpory konkrétního uživatele. Samotný Kruh podpory má ve své ploše orientačně vyznačeny plochy s jednotlivými úrovněmi – nízká podpora (tmavě šedá plocha), středně vysoká podpora (světle šedá plocha) a vysoká podpora (bílá plocha).
- **Interpretace výsledků pro závěrečnou tabulku je následující:**
  - pokud má uživatel všechna hodnocení jednoznačně v rozsahu jedné kategorie, pak je vyhodnocen jako osoba s touto mírou nezbytné podpory,
  - pokud u něj ale minimálně ve 3 případech (libovolných oblastech) přesáhne hodnocení míry nezbytné podpory do vyššího stupně, lze u tohoto uživatele uznat již tuto vyšší míru nezbytné podpory (např. uživatel bude mít v 7 oblastech obodováno v rozmezí 4 nebo 5 bodů a ve 3 oblastech 8 nebo 9 bodů, z toho vyplývá, že z hlediska posuzování může být vyhodnocen jako osoba s vysokou mírou nezbytné podpory).
- Vyhodnocenou míru nezbytné podpory vyznačte zaškrtnutím do políčka u příslušné varianty v poslední tabulce.
- Závěrečné poznámky můžete využít pro pomocné texty nebo pro komentář k výsledku.

4 Závěr

Již bylo zmíněno, že tato metodika, spolu s dotazníkem a jeho vyhodnocením, slouží v první řadě pro účely podpory procesu transformace sociální služby. Je podkladovým materiálem pro identifikaci osob s vysokou mírou podpory. Koncipování služeb pro tyto osoby vyžaduje větší personální obsazení, celkovou vyšší časovou dotaci asistence a rozhodně vysoce individuální přístup. Výstupy z těchto nástrojů Vám pomohou služby naplánovat a následně poskytovat ve vysoké kvalitě a s odpovídající podporou pro konkrétní osoby.

Přejeme Vám mnoho úspěchů.

Tým autorů

5 Přílohy – jednotlivé formuláře

- Formulář A – Dotazník zjišťování míry nezbytné podpory uživatele
- Formulář B – Vyhodnocení míry nezbytné podpory uživatele

A

DOTAZNÍK ZJIŠŤOVÁNÍ míry nezbytné podpory uživatele pro účely transformace sociální služby

Jméno a příjmení uživatele:

Aktuální věk uživatele:

Složení týmu, který se podílel na zjišťování míry nezbytné podpory uživatele:

	<i>Jméno:</i>	<i>Příjmení:</i>	<i>Funkce:</i>
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			

Podpis osoby zodpovědné za vyplňování formuláře:
(klíčový pracovník uživatele)

Datum:
(den dokončení dotazníku)

Základní instrukce pro práci s dotazníkem

- Dotazník je rozdělen na 10 oblastí života. V každé z nich najdete několik otázek a k nim také předem připravené varianty možných odpovědí.
- Odpověď, která se nejvíce blíží situaci uživatele, zaškrtněte do volného políčka před ní.
- Vždy je možné zaškrtnout pouze jednu odpověď.
- Pokud se Vám zdá, že ani jedna z nabízených variant zcela neodpovídá situaci uživatele, vyberte tu nejpodobnější a zbytek upřesněte do volného políčka pro doplnění pod otázkou.
- Podrobné pokyny k posuzování míry nezbytné podpory a vysvětlení jednotlivých otázek můžete najít v metodice k celému nástroji. Doporučujeme seznámit se s ní předem.
- V případě, že vyhovují dvě varianty odpovědí, vyberte tu s větší mírou podpory.
- Dotazník je psán v mužském rodu, nicméně je určen pro muže i ženy.
- Domácím prostředím se rozumí běžné bydlení většinové populace – současné nebo budoucí.
- Zaškrtněte vždy takovou formulaci, která uživatele nejlépe popisuje a vystihuje, a to při představě jeho fungování v běžném prostředí mimo sociální služby.

1. KOMUNIKACE

- Tato část je zaměřena na komunikaci a na to, jak získáváte informace.
- Je možné, že v některých situacích je pro Vás těžké komunikovat (např. když na Vás druzí nemají čas a mluví rychle).
- Je možné, že potřebujete pro komunikaci a získávání informací nějaké speciální pomůcky nebo že používáte jiný způsob komunikace než běžnou mluvenou řeč.

A/ Způsob komunikace

	S druhými lidmi komunikuji bez pomoci.	0–1
	V některých situacích je pro mě těžké s druhými komunikovat. Způsobuje mi to každodenní problémy ve škole, v práci, doma nebo při jiných příležitostech.	2–4
	Ke komunikaci s druhými používám speciální pomůcky (Makaton, znakovou řeč, piktogramy atp.) nebo potřebuji, aby mi někdo druhý v komunikaci s druhými pomáhal.	5–7
	Neumím s lidmi komunikovat bez úplné pomoci druhých (tlumočnick nebo někdo, kdo mne dobře zná a kdo umí využít můj způsob neverbální komunikace).	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

B/ Porozumění v komunikaci a porozumění psanému textu

	Rozumím v běžných komunikačních situacích, chápu, co mi druzí říkají. Rozumím i psaným textům.	0–1
	Chápu, co mi druzí říkají. Stává se mi, že pro čtení a porozumění psanému textu potřebuji podporu někoho druhého.	2–3
	Ne vždycky rozumím tomu, co mi druzí říkají. Někdy k porozumění potřebuji jiné komunikační prostředky (piktogramy, gesta, znaky atp.). Psaným informacím téměř nerozumím, pokud mi s tím někdo nepomůže nebo pokud není text doplněný fotografiemi nebo obrázky.	4–5
	Rozumím jen základním informacím, nebo pokud jsou tyto informace při mluvení doplňovány jinými komunikačními prostředky (piktogramy, gesta, znaky atp.). Psanému textu ani obrázkům nerozumím.	6–7
	Zdá se, že ani s podporou vůbec nerozumím mluveným nebo psaným informacím.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

2. PÉČE O SEBE

- V této části zhodnotíte, jak se o sebe umíte postarat, jakou pomoc případně potřebujete přes den a přes noc.
- Také zhodnotíte, zda potřebujete pomoci s přípravou nebo konzumací jídla a pití.

A/ Každodenní úkony v péči o sebe – přes den

	Péči o sebe zvládám zcela sám.	0–1
	V péči o sebe potřebuji občas podporu.	2–4
	V péči o sebe potřebuji vždy podporu druhé osoby.	5–7
	Potřebuji někoho, kdo mi péči neustále každodenně zajišťuje.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

B/ Úkony v péči o sebe – přes noc

	Péči o sebe zvládám zcela sám.	0–1
	V péči o sebe potřebuji občas podporu.	2–4
	V péči o sebe potřebuji vždy podporu druhé osoby. Potřebnost péče o sebe sice dokážu posoudit sám, ale v případě nutnosti potřebuji někoho, kdo mi pomůže.	5–7
	Potřebuji někoho, kdo mi noční péči neustále zajišťuje. Nedokážu posoudit, že péči potřebuji, ani si ji nedokážu zajistit. Někdo jiný musí péči zcela převzít.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

C/ Pití a stravování

	Jím a piju sám, nepotřebuji žádnou pomoc.	0–1
	Zvládnou jíst a pít sám, pokud mi někdo asistuje (např. radou) nebo jídlo předem upraví (nakrájí, namixuje apod.).	2–4
	Jím a piju jedině s pomocí druhého.	5–7
	Jídlo a pití konzumuji jen s asistencí a potřebuji speciální pomůcky (sonda apod.).	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

D/ Příprava pití a jednoduchých jídel

	Jídlo i pití si připravuji sám. Umím si uvařit teplé jídlo.	0–1
	Umím si nachystat něco k pití a připravit jednoduché jídlo. Při přípravě složitějších jídel potřebuji podporu.	2–4
	Při přípravě jídla nebo pití potřebuji vždy pomoc druhého.	5–7
	Jídlo a pití pro mne vždy připravuje někdo druhý.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

E/ Výběr stravy a pití

	Jídlo a pití si vždy vybírám sám.	0–1
	Při výběru toho, co budu jíst a pít, potřebuji někdy podporu.	2–4
	Při výběru toho, co budu jíst a pít, potřebuji vždy podporu.	5–7
	Výběr toho, co budu jíst a pít, je zcela na druhé osobě.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

F/ Osobní hygiena

	Osobní hygienu si zajišťuji zcela sám nebo s pomůckou, úpravou bytu atd.	0–1
	Základní hygienické úkony si zajišťuji sám nebo s pomůckou, při některých úkonech potřebuji podporu další osoby.	2–4
	Při zajištění osobní hygieny potřebuji vždy pomoc někoho druhého.	5–7
	Potřebuji, aby se o mou osobní hygienu staral a zajišťoval ji vždy někdo jiný.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

G/ Výběr oblečení

	Oblečení si vždy vybírám sám.	0–1
	Při výběru toho, co si obléknu, potřebuji někdy podporu.	2–4
	Při výběru toho, co si obléknu, potřebuji vždy podporu.	5–7
	Výběr toho, co si obléknu, je zcela na druhé osobě.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

3. PÉČE O DOMÁCNOST

- V této části hodnotíte, jak zvládáte péči o svůj pokoj nebo o domácnost, ve které žijete.
- Také hodnotíte, jak umíte pečovat o své osobní věci.
- Pokuste se také posoudit, jak zvládáte běžnou péči o domácnost (výměnu žárovky, vypnutí hlavního uzávěru vody, žehlení, zamykání atp.).

A/ Péče o domácnost

	O svou domácnost pečuji zcela sám.	0–1
	Při péči o svou domácnost někdy potřebuji podporu další osoby nebo potřebuji, aby mi některé práce v domácnosti někdo připomněl nebo mě k nim vyzval.	2–4
	Při péči o svou domácnost potřebuji vždy podporu další osoby.	5–7
	Potřebuji někoho, kdo se stará a pečuje o moji domácnost místo mě.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

B/ Péče o osobní věci

	O své osobní věci se starám zcela sám.	0–1
	Při péči o své osobní věci někdy potřebuji podporu další osoby nebo potřebuji, aby mi některé kroky v péči o osobní věci někdo připomněl nebo mě k nim vyzval.	2–4
	Při péči o své osobní věci potřebuji vždy podporu druhé osoby.	5–7
	Potřebuji někoho, kdo se o mé osobní věci stará místo mě.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

4. ZDRAVÍ

- Tato část je zaměřena na posouzení, zda potřebujete podporu nebo pomoc při spolupráci s lékařem nebo jinými odborníky (např. logopedem nebo psychologem) při péči o své zdraví.
- Je zaměřena také na to, jak se Vám daří zvládat vlastní nepohodu.
- Budete také posuzovat, zda dodržujete životosprávu a zda případně rozumíte rizikům, která plynou z jejího nedodržování.

A/ Zajištění lékařské péče, kontakt s lékaři a jinými specialisty při zajištění zdraví

	Návštěvy a konzultace s lékaři si obstarávám zcela sám.	0–1
	Při plánování kontrol, objednávání a návštěvách lékaře potřebuji menší podporu.	2–4
	Při plánování kontrol, objednávání a návštěvách lékaře potřebuji vždy podporu.	5–7
	Potřebuji, aby veškerou spolupráci s lékaři nebo jinými specialisty někdo organizoval za mě a aby mě při návštěvě osobně doprovázel.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

B/ Běžná, každodenní péče o zdraví, životospráva

	O své zdraví se starám sám. Rozpoznám, když jsem nemocný, a vím, co v takovém případě dělat. Své léky užívám samostatně. Dodržuji životosprávu, nebo pokud ji nedodržuji, rozumím důsledkům svého jednání.	0–1
	Při péči o své zdraví a při dodržování zvolené životosprávy potřebuji občas podporu druhé osoby.	2–4
	Při péči o své zdraví a při dodržování zvolené životosprávy potřebuji každodenní podporu.	5–7
	Potřebuji neustálou asistenci při péči o své zdraví a potřebuji, aby někdo kontroloval, zda jsem v dobrém zdravotním stavu, protože sám to neposoudím nebo to neumím říci.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

5. BYDLIŠTĚ A PROSTŘEDÍ

- Tato část je o tom, jak se dokážete pohybovat v domě nebo po bytě. Také ale o Vašem pohybu po okolí, venku nebo v komunitě.
- Je zde rovněž část věnovaná tomu, jak umíte zacházet s domácími spotřebiči.

A/ Můj pohyb a orientace v domácím prostředí

	V domácím prostředí se dokážu orientovat a pohybovat zcela samostatně. Mohu se samostatně dostat do všech místností v domě a mohu se rovněž dostat ven.	0–1
	V domácím prostředí se orientuji a pohybuji převážně samostatně, pouze s občasnou podporou.	2–4
	Pro pohyb a orientaci v domácím prostředí potřebuji vždy podporu někoho dalšího.	5–7
	Můj pohyb a orientace v domácím prostředí zcela závisí na pomoci někoho druhého.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

B/ Můj pohyb a orientace venku a v komunitě

	Mohu se samostatně pohybovat a orientovat ve venkovním prostředí a ve své přirozené komunitě.	0–1
	Ve venkovním prostředí se orientuji a pohybuji s občasnou podporou další osoby (například v případě akutní dekompenzace, ataky, pokud je třeba „přetrasovat“ známé cesty atd.).	2–4
	Pro pohyb a orientaci venku a v komunitě potřebuji vždy podporu někoho dalšího.	5–7
	Odpovědnost za můj pohyb a orientaci mimo domácí prostředí musí zcela převzít další osoba.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

C/ Zacházení s běžnými domácími spotřebiči

	Domácí spotřebiče používám sám bezpečným způsobem.	0–1
	Při používání domácích spotřebičů potřebuji občas podporu (radu nebo dohled).	2–4
	Při používání domácích spotřebičů potřebuji vždy podporu další osoby.	5–7
	Domácí spotřebiče neovládám, dělá to za mne někdo druhý.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

--

6. BEZPEČÍ A RIZIKA

- Tato část se týká toho, zda se umíte chovat bezpečně a zda zvládáte doma nebo venku rizikové situace.
- Jde například o to, zda umíte ve své domácnosti bezpečně používat elektrospotřebiče nebo zda se umíte chovat bezpečně venku a v kontaktu s cizími lidmi a uchránit se před zneužíváním od druhých lidí.

A/ Doma, v domácnosti

	Zvládám běžná rizika v domácnosti. Víím, jak se chovat bezpečně, a tyto postupy používám.	0–1
	Někdy potřebuji podporu při zvládnání situací, které pro mne mohou být nebezpečné.	2–4
	Potřebuji průběžnou podporu při zvládnání nebezpečných situací. Některá rizika nedokážu sám odhadnout a nejsem si často vědom možných rizik nebo toho, že by mi mohl někdo ublížit.	5–7
	Potřebuji, aby se mnou doma i venku byl někdo, kdo na mne dá pozor a bude mne aktivně chránit před možnými riziky.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

B/ Pobyť venku, v komunitě

	Venku a v kontaktu s druhými lidmi se umím chovat bezpečně. Rozpoznám nebezpečí a víím, jak se mám v nebezpečných situacích zachovat.	0–1
	Venku a v kontaktu s druhými lidmi potřebuji od druhého člověka radu (např. pomoc s naplánováním cesty).	2–4
	Při pohybu mimo domov potřebuji vždy podporu (alespoň telefonickou) nebo asistenci druhé osoby. Mnohá nebezpečí nedokážu sám odhadnout.	5–7
	Při pohybu mimo domov potřebuji vždy pomoc další osoby, aby mě ochránila před případným nebezpečím.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

C/ Zvládání rizikového chování a osobní nepohody

	Poznám, když jsem v nepohodě, a umím si v těchto situacích sám poradit. Neohrožuji při tom sebe ani druhé. Případně nemám žádné projevy rizikového chování (sebepoškozování, agrese, problémové chování, zneužívání návykových látek).	0–1
	Čas od času (1x až 3x měsíčně) je moje chování rizikové (mohl bych poškodit sebe nebo druhé) nebo mívám velmi špatnou náladu. Někdy to zvládnou sám, ale občas potřebuji někoho, aby mi při zvládnání mého rizikového chování pomohl.	2–4
	Projevy rizikového chování se u mě objevují často (1x týdně i častěji). Nedokážu je sám ovládnout ani si od nich pomoci. Musí mi s tím vždy pomoci druzí lidé. Pokud mám projev rizikového chování, tak potřebuji vždy podporu někoho dalšího.	5–7
	Při osobní nepohodě potřebuji přítomnost druhého člověka, který mi pomůže, aby mé chování nebylo rizikové pro mě nebo pro druhé. Potřebuji někoho, kdo mé rizikové chování rozpozná a pomůže mi s jeho řešením.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

--

7. VZTAHY

- V této části posoudíte, zda potřebujete nějakou podporu při kontaktu se svými blízkými a rodinou.
- Posoudíte, zda potřebujete podporu při navazování a udržování vztahů s druhými.

A/ Kontakt s rodinou a přáteli

	Nepotřebuji žádnou podporu při kontaktu se svou rodinou nebo přáteli.	0–1
	Při kontaktu se svou rodinou a přáteli občas potřebuji podporu další osoby nebo potřebuji, aby mi někdo částečně pomáhal při návštěvách (např. naplánování, doprava).	2–4
	Při kontaktu se svou rodinou a přáteli potřebuji vždy asistenci další osoby.	5–7
	V průběhu každého kontaktu se svou rodinou a přáteli potřebuji nepřetržitou asistenci.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

B/ Pomoc s navazováním vztahů s druhými lidmi

	Umím sám navazovat vztahy s druhými lidmi.	0–1
	Umím sám navazovat vztahy s druhými lidmi, ale potřebuji někdy radu nebo podporu někoho dalšího.	2–4
	Pro navazování vztahů potřebuji vždy radu nebo podporu někoho dalšího.	5–7
	Pro navazování vztahů s druhými lidmi potřebuji vždy osobní přítomnost a spolupráci někoho dalšího.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

C/ Pomoc s udržováním vztahů s druhými lidmi

	Umím sám udržovat vztahy s druhými lidmi.	0–1
	Někdy potřebuji radu nebo podporu někoho dalšího při udržování vztahů s druhými.	2–4
	Pro udržování vztahů potřebuji vždy radu nebo podporu někoho dalšího.	5–7
	Pro udržování vztahů s druhými potřebuji vždy osobní přítomnost a spolupráci někoho dalšího.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

--

8. OSOBNÍ UPLATNĚNÍ A SPOKOJENÝ ŽIVOT

- V této části zhodnotíte, zda potřebujete podporu nebo pomoc ve svém volném čase, při práci nebo vzdělávání a při cestování.

A/ Volný čas, relaxace a zájmy

	Svůj volný čas a koníčky si vybírám a organizuji sám.	0–1
	Občas (1x až 2x týdně) potřebuji podporu druhé osoby při přípravě nebo realizaci svých volnočasových aktivit.	2–4
	Při výběru, přípravě a realizaci svých volnočasových aktivit potřebuji vždy asistenci další osoby.	5–7
	Potřebuji další osobu, která připraví a zrealizuje volnočasové aktivity, do kterých se můžu zapojit. Potřebuji, aby mi při těchto aktivitách někdo neustále asistoval.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

B/ Zaměstnání, pracovní aktivity nebo vzdělávání

	Jsem zaměstnaný nebo se na zaměstnání připravuji, případně chodím do školy, a nepotřebuji k tomu žádnou zvláštní podporu druhé osoby. Nebo – nejsem zaměstnaný a nechci pracovat nebo nenavštěvuji školu, protože o to nemám zájem. Nebo – nemám zaměstnání ani nenavštěvuji školu, protože můj zdravotní stav to neumožňuje.	0–3
	Jsem zaměstnaný nebo chci pracovat, případně navštěvuji školu, a potřebuji proto občasnou asistenci druhé osoby.	4–6
	Pracuji nebo navštěvuji školu s neustálou podporou druhé osoby.	7–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

C/ Cestování

	Cestuji samostatně. Způsob dopravy, trasu i spojení si umím zvolit a najít.	0–1
	Občas potřebuji při samostatném cestování podporu (např. doprovod nebo pomoc při plánování trasy). Občas potřebuji někoho, kdo by mi poskytl podporu v náročnějších situacích.	2–4
	Při cestování potřebuji pomoc druhého člověka. S ním mohu běžně cestovat veřejnou dopravou.	5–7
	Při cestování potřebuji po celou dobu pomoc druhého člověka a potřebuji automobil.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

--

9. FINANCE A ÚŘADY

- V této části popíšete, zda potřebujete podporu nebo pomoc při spravování svých financí v různě velkých částkách.
- Popište také, zda potřebujete nějakou podporu při nákupu a při vyřizování úředních záležitostí.

A/ Hospodaření s celkovými financemi (peněžním majetkem)

	Běžné hospodaření s penězi a placení účtů zvládám sám.	0–1
	Občas potřebuji podporu při hospodaření s penězi a při placení účtů.	2–4
	Při běžném hospodaření s penězi a při placení účtů potřebuji vždy asistenci nebo podporu.	5–7
	Běžné hospodaření s penězi a placení účtů za mě musí provádět druhá osoba.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

B/ Hospodaření s menším obnosem peněz v hotovosti

	Hospodařím a s menšími obnosy nakládám zcela sám. Umím si peníze ušetřit, naplánovat, co si za ně koupím, apod.	0–1
	Pro hospodaření a nakládání s hotovostí potřebuji občas podporu další osoby (např. radu nebo pomoc s našetřením peněz).	2–4
	Při hospodaření s menším obnosem v hotovosti potřebuji vždy asistenci nebo podporu.	5–7
	I při hospodaření s menší hotovostí za mě musí hospodařit druhá osoba.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

C/ Používání platební karty

	Dokážu používat platební kartu zcela sám.	0–3
	Dokážu používat platební kartu s podporou.	4–6
	Platební kartu nepoužívám.	7–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

D/ Používání hotovosti při nákupech

	Při nákupech s penězi nakládám bezpečně sám, a to i v částkách v řádu několika stovek nebo tisíců korun. Dokážu rozlišit jednotlivé bankovky a mince a rozumím jejich hodnotě.	0–1
	Nakládám zcela bezpečně a samostatně s menším obnosem (asi do 100 Kč). Dokážu rozlišit menší bankovky a mince a rozumím jejich hodnotě.	2–4
	Při nákupech používám poměrně bezpečně menší obnos peněz (asi do 100 Kč). Nepoznám ale vždy dobře bankovky nebo mince nebo nerozumím dobře jejich hodnotě. Potřebuji proto podporu druhého člověka např. s naplánováním nákupu, přípravou peněz nebo kontrolou vrácené částky po nákupu.	5–7
	Sám peníze nepoužívám, potřebuji pro nákupy pomoc druhého člověka.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

E/ Vyřizování běžných úředních záležitostí

	Osobní i písemnou komunikaci s úřady vyřizuji sám. Umím napsat úřední dopis, vyplnit formuláře nebo jednat na úřadech. Pokud potřebuji pomoc, umím si ji na úřadech zajistit.	0–1
	Občas potřebuji podporu při jednání s úřady nebo při komunikaci v písemné podobě.	2–4
	Při jednání na úřadech nebo při vyřizování písemností (např. dopisů nebo formulářů) potřebuji vždy podporu druhé osoby.	5–7
	Potřebuji někoho, kdo by jednání s úřady a písemnou komunikaci obstaral za mne.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

10. PRAVIDLA A POVINNOSTI

- V této části posoudíte, jakou míru podpory potřebujete při rozhodování v běžných životních situacích.
- Dále posoudíte, nakolik znáte obecná pravidla a povinnosti vyplývající ze života v naší společnosti.

A/ Rozhodování v běžných situacích

	Rozhoduji se zcela samostatně. Pokud si nejsem jistý, umím si najít informace nebo pomoc.	0–1
	Při rozhodování v důležitých věcech potřebuji občas asistenci nebo podporu další osoby. S běžnými, každodenními rozhodnutími si poradím sám.	2–4
	Všechna důležitá rozhodnutí činím s podporou další osoby. I při nepatrné volbě či výběru potřebuji hodně podpory druhých lidí.	5–7
	Někdo musí činit rozhodnutí za mne.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

B/ Povědomí o pravidlech a povinnostech

	Rozumím obecným pravidlům a dokážu plnit povinnosti, které z nich vyplývají.	0–1
	Znám obecná pravidla a dokážu plnit své povinnosti s občasnou podporou někoho dalšího.	2–4
	Mám povědomí o pravidlech a povinnostech, ale při jejich uplatňování potřebuji vždy hodně podpory další osoby.	5–7
	Neznám pravidla ani povinnosti, které z nich vyplývají. Potřebuji, aby odpovědnost za mne zcela převzal někdo jiný.	8–10

Svou odpověď bych ještě rád slovně upřesnil:

Poznámky:

B

VYHODNOCENÍ míry nezbytné podpory uživatele pro účely transformace sociální služby

Jméno a příjmení uživatele:

Aktuální věk uživatele:

Složení týmu, který se podílel na vyhodnocení míry nezbytné podpory uživatele:

	<i>Jméno:</i>	<i>Příjmení:</i>	<i>Funkce:</i>
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			

Podpis osoby zodpovědné za vyplňování formuláře:

(klíčový pracovník uživatele)

Datum:

(den dokončení dotazníku)

Vyhodnocení jednotlivých oblastí nezbytné podpory uživatele

- Na základě výsledků z úvodního „Dotazníku zjišťování míry nezbytné podpory uživatele“ ved'te v týmu rozhovor o uživateli a posléze zaznamenejte na příslušné číselné ose v každé oblasti náročnost a nutnost podpory a péče konkrétnímu uživateli (*0 = žádná nutná podpora; 10 = maximální nutná podpora*).
- Pracujte důsledně v týmu. Právě tým filtruje jednostranný subjektivní pohled na míru nezbytné podpory, který mohl vzniknout z původního zjišťovacího dotazníku.
- Jako vodítko k vyhodnocení jednotlivých oblastí můžete využít vzorové popisy a příklady uvedené v metodice. Mají Vám pomoci k tomu, abyste jednotlivé uživatele „nepřecenili“, ani „nepodcenili“.
- Výsledek vyhodnocení v jednotlivých oblastech je kvalifikovaným odhadem týmu v návaznosti na získané informace z úvodního dotazníku.
- Přesto je nutné brát v úvahu, že jakékoliv zjišťování míry nezbytné podpory uživatele je pouze orientační a nemůže být stoprocentně pravdivé (*pravdivost výsledků je závislá na čase jejich zpracování, na postupně přibývajících nebo ubývajících schopnostech a dovednostech uživatelů*).
- Z jednotlivých oblastí nakonec přeneste hodnoty na příslušné přímkové „Kruhy podpory“. Pro lepší přehlednost použijte tenký barevný fix nebo barevnou tužku.
- Jednotlivé vyznačené body vzájemně spojte a výsledek vyhodnoťte podle popisu v metodice (*zjednodušeně – rozsah: 0–2 = nízká míra podpory; 3–6 = středně vysoká míra podpory; 7–10 = vysoká míra podpory*).
- Pokud minimálně ve 3 oblastech přesáhne vyhodnocení do vyššího stupně, lze tohoto uživatele uznat již jako osobu s touto vyšší mírou nezbytné podpory (*např. uživatel bude mít v 7 oblastech ohodnoceno v rozmezí 4–5 bodů a ve 3 oblastech 8–9 bodů = z hlediska vyhodnocování se považuje za osobu s vysokou mírou nezbytné podpory*).
- Výsledek zaznamenejte zaškrtnutím jedné z variant v poslední tabulce.
- **Poznámka:** Toto vyhodnocení slouží primárně pro účely stanovení míry nezbytné podpory uživatelů s ohledem na další plánování transformace sociální služby. Nenahrazuje individuální plánování (může být ale jeho součástí).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

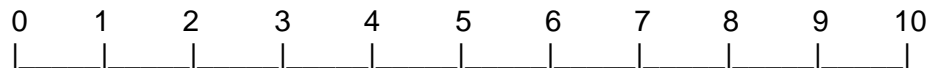
OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

CESTA K ŽIVOTU
TRANSFORMACE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

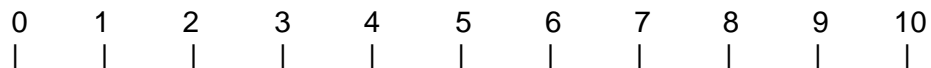
PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

1. KOMUNIKACE

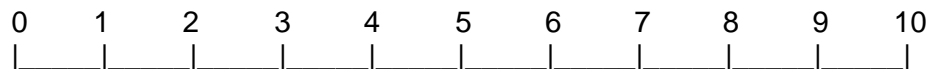
Chcete svou odpověď ještě slovně upřesnit?

2. PÉČE O SEBE

Chcete svou odpověď ještě slovně upřesnit?

3. PÉČE O DOMÁCNOST

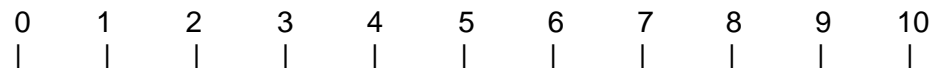
Chcete svou odpověď ještě slovně upřesnit?

4. ZDRAVÍ

Chcete svou odpověď ještě slovně upřesnit?

5. BYDLIŠTĚ A PROSTŘEDÍ

Chcete svou odpověď ještě slovně upřesnit?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

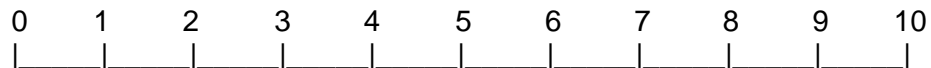
OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

CESTA K ŽIVOTU
TRANSFORMACE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

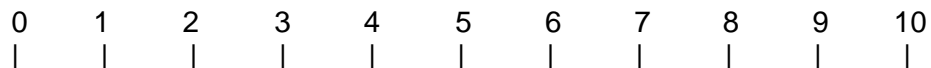
PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

6. BEZPEČÍ A RIZIKA

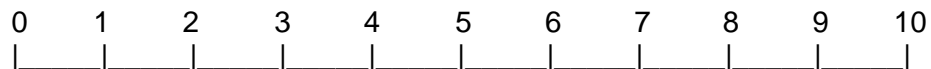
Chcete svou odpověď ještě slovně upřesnit?

7. VZTAHY

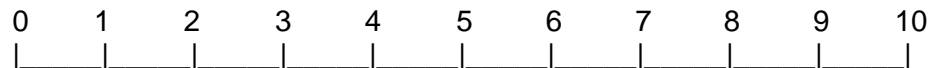
Chcete svou odpověď ještě slovně upřesnit?

8. OSOBNÍ UPLATNĚNÍ A SPOKOJENÝ ŽIVOT

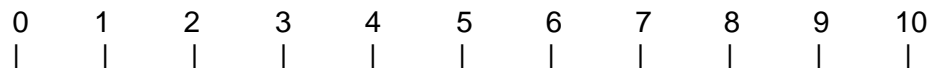
Chcete svou odpověď ještě slovně upřesnit?

9. FINANCE A ÚŘADY

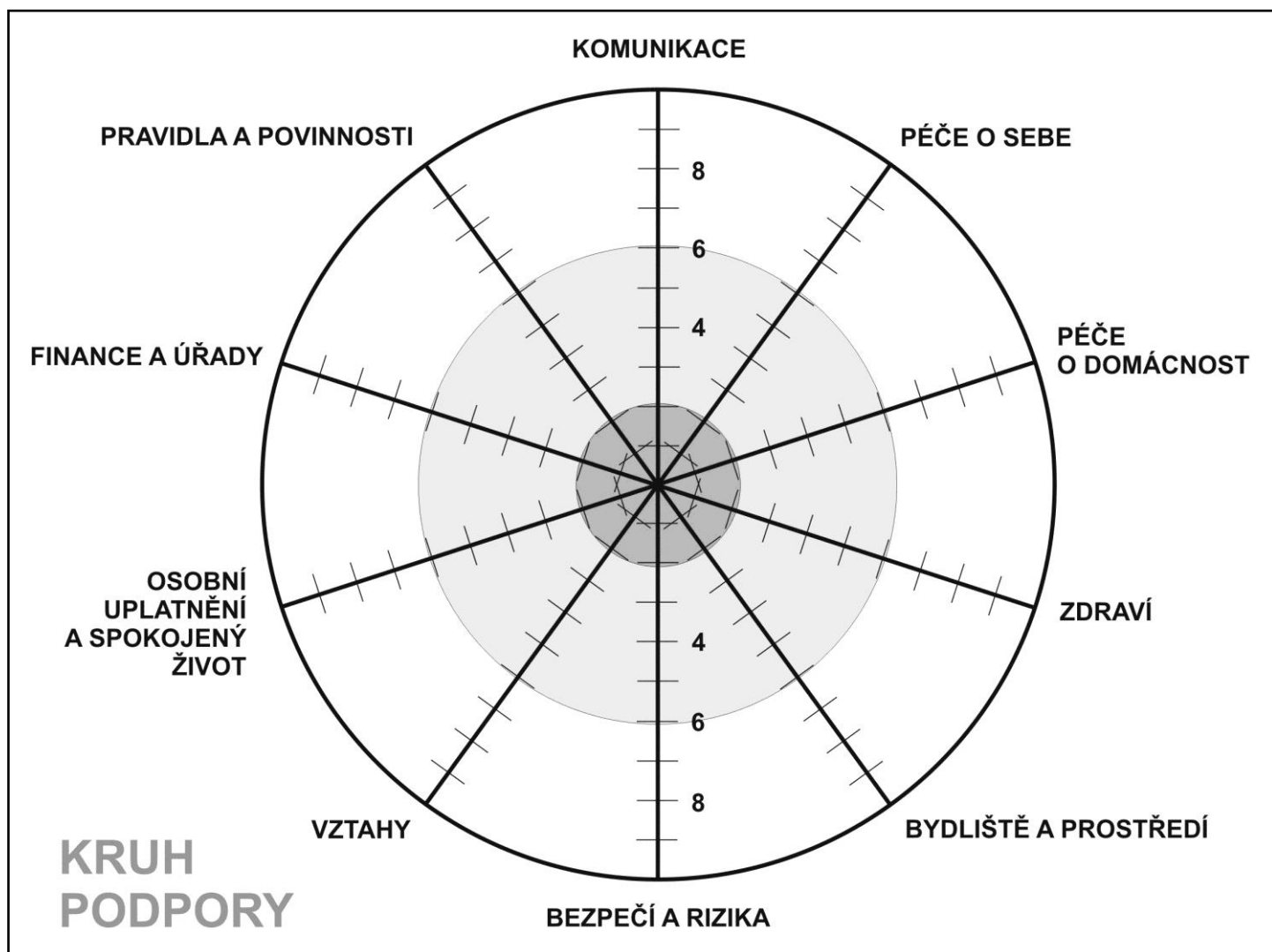
Chcete svou odpověď ještě slovně upřesnit?

10. PRAVIDLA A POVINNOSTI

Chcete svou odpověď ještě slovně upřesnit?

Stanovení míry nezbytné podpory uživatele

Z hlediska míry nezbytné podpory může být uživatel na základě týmového vyhodnocení považován za:

	<p>OSOBU S POTŘEBOU NÍZKÉ MÍRY PODPORY (uživatel s potřebou jen malé nezbytné podpory ze strany druhých osob v rozsahu cca 1–7 hodin denně, s dopomocí se složitějšími úkony péče o vlastní osobu nebo částečným dohledem)</p>
	<p>OSOBU S POTŘEBOU STŘEDNĚ VYSOKÉ MÍRY PODPORY (uživatel s potřebou nezbytné podpory dostupné v rozsahu cca 8–16 hodin denně /přes den a obvykle i částečně přes noc/, s dopomocí nebo alespoň pravidelnou kontrolou ze strany druhé osoby)</p>
	<p>OSOBU S POTŘEBOU VYSOKÉ MÍRY PODPORY (uživatel s potřebou nezbytné podpory dostupné vždy cca 17–24 hodin denně, s většinou úkonů péče prováděných zcela nebo s velkou asistencí druhé osoby)</p>

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Poznámky: